

ඉදිකිරීම් තුළ ඇති තිරසර සංවර්ධන මූලධර්ම පිළිබඳ වාස්තුවිද්‍යාත්මක විවරණයක්

කල්පණී, කේ.ටී.¹

ගොඩනැගිලිවල පාරිසරික බලපෑම අවම කිරීම සහ වඩාත් තිරසර අනාගතයක් නිර්මාණ කිරීම සඳහා ඉදිකිරීම්වල තිරසර සංවර්ධන මූලධර්ම තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. මෙම මූලධර්ම වාස්තුවිද්‍යාත්මක සැලසුමට ඒකාබද්ධ කිරීමෙන් ඉදිකිරීම් වෘත්තිකයින්ට බලශක්ති පරිභෝජනය අඩු කිරීමට, සම්පත් සංරක්ෂණයට සහ නාස්තිය අවම කිරීමට දායක විය හැකි ය. ඉදිකිරීම් කර්මාන්තය තුළ තිරසර සංවර්ධනය මූලධර්ම යෙදිය හැකි ආකාර පිළිබඳ විවරණයක් මෙමගින් සිදු වේ. වාස්තුවිද්‍යාත්මක සැලසුම් සහ ඉදිකිරීම්වල තිරසර සංවර්ධන මූලධර්ම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලපාන ප්‍රධාන සාධක මොනවාද සහ ඒවා බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව, නාස්තිය අවම කිරීම සහ ප්‍රජා යහපැවැත්ම සඳහා දායක වන්නේ කෙසේද? යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වේ. වාස්තුවිද්‍යාත්මක සැලසුම් සහ ඉදිකිරීම් පරිසරයන් තුළ තිරසර සංවර්ධන මූලධර්ම ඇතුළත් කිරීමේ සඵලතාවය සහ බලපෑම ඇගයීම පර්යේෂණය මුඛ්‍ය අරමුණ වේ. ගුණාත්මක භාවිතයන් සහ උපාය මාර්ග හඳුනා ගැනීම ද තිරසර ඉදිකිරීම් ආර්ථික ශක්‍යතාව ඇති විමගයීම ද පර්යේෂණයේ අරමුණු අතර වේ. මෙහි පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වේ. ඒ අනුව ප්‍රාථමික හා ද්විතීක මූලාශ්‍ර අධ්‍යයනය කරමින් අදාළ දත්ත රැස්කර ඇත. ආචාර්ය වී ගණපති ස්තපතිගේ වාස්තූ ශාස්ත්‍රය, එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක (UN SDGs), හරිත ගොඩනැගිලි කවුන්සලය, එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසර වැඩසටහන, එක්සත් ජාතීන්ගේ Brundtland කොමිසම, ලෝක හරිත ගොඩනැගිලි කවුන්සලය, අධ්‍යයන ආයතන යනාදිය ඒ අතරින් කිහිපයකි. ඉදිකිරීම් සඳහා තිරසර මූලධර්ම ඇතුළත් කිරීම තුළින් බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව, අපද්‍රව්‍ය අවම කිරීම ආදිය ප්‍රජා යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කරයි. හරිත ගොඩනැගිලි ඒකාබද්ධ කිරීම, ස්මාර්ට් නගර සහ තිරසර නාගරික සැලසුම්කරණය ආදිය මෙහි අනාගත යෙදවුම් කිහිපයකි. පර්යේෂණයේ සමස්ථ අධ්‍යයනයට අනුව සුසංයෝගය ගොඩනගන ලද පරිසරයක් සඳහා වාස්තුවිද්‍යා මූලධර්ම සමග තිරසර සංවර්ධන මූලධර්ම සමපාත වන බව නිගමනයකට එළඹිය හැකි ය. ඒ අනුව වාස්තුවිද්‍යාව යනු සාම්ප්‍රදායිකත්වය ට නතු වූවක් හෝ ව්‍යාජ වූවක් හෝ නොව ගැඹුරු හරයක් මත පදනම් වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයක් බව සමාජගත කිරීම මෙමගින් සිදු වේ.

මුඛ්‍යපද - ඉදිකිරීම්, තිරසර සංවර්ධනය, මූලධර්ම, යහපැවැත්ම, වාස්තුවිද්‍යාව

¹ සංස්කෘත හා පෙරදිග අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, kalpakalatuwawa123@gmail.com